

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling,
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 22. februarja 1928.

Št. 8.

Avstrijsko gospodarstvo.

Naš avstrijski finančni minister Kienböck je nedavno podal na nekem zborovanju pregled o načrtih urada, ki pobira davke in plačuje uradnike, in ta račun je v državi največji in najmerodajnejši. Če bo ta del našega gospodarstva pravilno urejen, bo država prospevala, če se bodo davki naprej množili in naprej se nastavljal in plačevala nepotrebna uradniška gospoda, bomo končno berači vsi, brez dela in jela vsi vkup.

Finančni minister je dejal: „Ljudje so spoznali, kolikega pomena je, da imamo pravičen, vreden denar in da je ta v tesni zvezi z gospodarstvom. Sicer so gospodarski izobraženi krogi že poprej vedeli, da je med denarjem in gospodarstvom neki stik, ali spoznanje ni bilo jasno, in tako se je zgodilo, da si je domišljevala državna oblast, da je vsemogočna, in se ni znala zoperstaviti izkušnjam, pomnoževati denar brez mere. Ljudje so že poprej vedeli, da se mora, ako je državno gospodarstvo neurejeno, tiskati denar. Pomnožitev denarja mu jemlje vrednost, padajoča vrednost pa uničuje gospodarstvo, to resnico bodo ljudje zdaj bolje umeli kakor poprej.“

Sanacija se je pričela s tem, da se je ustavil stroj, s katerim se dela denar; stroj pa se je ustavil s tem, da se je oskrbovanje denarja dalo v oblast zavodu, ki od države ni odvisen. Vlada se je morala oprostiti denarnega zavoda (ker država nima moči krotiti sloje, katerih zahteve ne poznajo ne konca ne kraja; tako se človek, ki sam nima zmožnosti oskrbovati svoje premoženje, dene pod varuštvo). V državi se je zopet napravil red, a čudno je: lahko se je moglo takoj zelo pomnožiti državne dohodke, težko pa primerno znižati državne izdatke.

Stvarni izdatki niso bili pomembni, a vojno gospodarstvo je brez meje namnožilo od države nastavljeno osobje. In država je morala še deželam in občinam plačevati uradni-

štvo, kajti država, ne pa dežele ali občine je mogla delati denar. Zmanjševati število državnih uradnikov je povsod in vselej zelo težko, nemogoče pa tam, kjer je zasebno gospodarstvo razdrto, da ne moremo spraviti v zasebno službo ljudi, ki jih je država odslovila. Nepochodno je bilo potrebno znižati število uradnikov, ali prihranilo se zopet ni dosti, ko se je moralo dati odslovljenim pokojnino. Drugod, kjer je gospodarstvo bolj trdno, je mogla država odsloviti veliko število ljudi, ki jim ni bilo treba dajati pokojnine, ker jih je nova služba oskrbela.

Ko je bilo treba množiti državne dohodke, se je videlo, da so v ta namen posebno primerne neposredni davki. Direktni davki se obnesejo samo pri dobro urejenem gospodarstvu. Zlasti je davek na blagovni promet za sanacijo posebnega pomena. (Seve, ker se da tu obdačiti skoro še zrak, ki ga dihamo; tu plačuje davek vsak košček kruha, ki ga jemo, in sicer enkrat, marveč najprej pri kmetu, ki žito proda, potem pri mlinarju, ki ga melje, nato pri peku, ki peče in nazadnje še morebiti v prodajalni, kjer se prodaja. Nam se zdi, da si gršega davka ni mogoče izmisliti.)

Državni dolgovi.

Država je imela pred vojno svoje dolgove in med vojno je to breme po vojnih izposojilih neznožno narastlo. Na tisoče revežev, ki so dali svoje kronice državi in zdaj ne vedo kako umreti, se povprašuje, ali nam država ne bo nič vrnila? Tem pove finančni minister tole: „Uničenje državnih dolgov se mora soditi iz gospodarskega, ne iz pravnega stališča. Morebiti je bilo sodno postopanje v zadevi denarnih dolgov v dobi, ko je denar izgubljal svojo vrednost, napačno. Iz tega se pa ne sme očitati našim sodiščem, ker ti nalogi tudi sodniki v inozemstvu niso bili kos. Pravniki so se prepozno zavedli, da bi se morali v teh vprašanjih ozirati na medsebojno zvezo med ljudmi. Ako je bilo to napačno, se je napaka nač zgodila, a

„Pa kdo bi to mogel storiti?“ vpraša Mojca vsa zasopljena.

„Bog ve,“ meni mežnar in gre v cerkev, da pogleda, kaj se je zgodilo.

Mojca gre urno dol po stopnicah in se zasuče proti svojemu stanovanju. Anka je ravno vstala in se pripravlja na pot v cerkev. Vsa razburjena ji pripoveduje prijateljica, kaj je ravnokar videla.

„Premišljevala sem že sem in tja, kdo bi mogel to izvršiti, a nimam nobenega pojma,“ meni Mojca vsa razburjena.

„Biti je moral nekdo, ki je vedel, da se odzame v kratkem obleka,“ pravi Anka, „da je seve pri ti priložnosti vzel tudi prstan, to je grozen zločin.“

„O, ti buča zabita!“ vzklikne naenkrat Mojca in skoči s svojega sedeža, „ali sem tako kratkovidna? Kdo pa je vedel o vsem tem, kakor oni brezverni škric, ki je toliko zasramoval vse, kar je božjega.“

„Mogoče imaš prav,“ pritrudi Anka, „toda ne sodi, če nimaš dokazov.“

„O, ti zaslepljenka, ti ga še zagovarjaš, ko ti je povzročil toliko gorja — kaj rabim dokazov —, on je bil nihče drugi. Pa le čakaj, sedaj mu posvetim temu posvetnjaku, da se bo spomnil.“

„Bodi pametna in previdna,“ svari jo Anka.

(Dalje sledi.)

zdaj sloni gospodarsko življenje na razmerah, ki so nastale po dobi, ko je denar izgubil svojo vrednost. Premoženje se je porinilo na drugo stran in tega zdaj ne moremo spreminjati več. Naše gospodarstvo ni dosti močno in vse gospodarsko življenje bi se nanovo rušilo, ko bi se hotelo s postavami zopet uveljaviti stare dolgove. Iz vsega tega se da izvzeti samo še del spornih vprašanj, ki je prozoren: pravice do oskrbovanja, družabne obveznosti, družinski upniki. V drugih slučajih se mora pravno razmerje urediti kakor to zahtevajo gospodarske razmere in kakor je mogoče: med ta vprašanja spada starinsko pravo. Za žrtve denarnega propadanja ne preostaja nič drugega, kakor pomagati jim, kakor se pomaga siromakom. (K temu se mora pripomniti, da si vlada to vprašanje misli zelo enostavno. Vlada sebe, in drugih še manj, ne more razbremenjevati z izgovorom: tu ali tam veljajo gospodarski in pravni razlogi; ker se mi gospodarski zdi prijetnejše, ne plačujem svojih izposojil, in ker je uradnikom in nekaterim drugim mestnim ljudem prijetno, jim ni treba plačevati stanarine. Po naravnih razdajah samo tam ni treba plačevati dolga, kjer je plačilo nemogoče, in tam, kjer je mogoče plačati vsaj del obveznosti, je dolžnik dolžan plačati ta del.)

Državna podjetja.

Potem je razlagal finančni minister: „Novodobna demokracija stremi za tem, da država potegne nase največ ko mogoče premoženja, da država nastopa v velikem obsegu kot podjetnik in da si prisvoji kolikor toliko upravnih nalog (da se v vse vmešava). Demokratska vlada je odvisna od parlamenta, poslanci pa so odvisni od volilcev. Volilci hočejo, da jim poslanec kaj prinese, in niso zadovoljni s tem, da država samo varčuje in drži nazaj. Širni krogi nalagajo državi stalno nova bremena (n. pr. vsa mogoča zavarovanja), državi se predajajo novi izdatki, davki se morajo naprej množiti, in množiti se mora število uradnikov. In vendar morajo tudi tu biti neke meje in treba je neke zdržnosti. Res je, da dandanašnjih večjih podjetij ne vodi več posamna oseba, in spoznali smo, da se podjetja morejo voditi tudi v družbini obliki. Morebiti se v bodočnosti dokaže, da se podjetja lahko vodijo tudi od države in ne samo od zasebnika ali združenega kapitala. Zdaj se mora reči, da to ni mogoče. Gospodarstvo prospeva samo pod privatnim vodstvom. Zato se mora privatnemu gospodarstvu pri davkih prizanašati, in država naj prevzema podjetja samo tam, kjer morejo ta podjetja pod državnim vodstvom prospevati.“

Varčevanje in konzumiranje.

Privatna podjetja potrebujejo kapitala in ta kapital se mora nabirati doma z varčnostjo. Nekateri stroški so seve potrebni, da se ohranijo telesne in duševne moči, ali konzumiranje ne sme iti tako daleč, da se nič ne prihrani več (kakor n. pr. pri mestnih uradnikih, kjer se že mesec poprej gladko izda vse, kar se bo prvega dobilo plače, in če je treba iti na ples, še nekaj več). Izgovor, da je treba veliko konzumirati, da bo produkcija veliko prodala, se lahko napačno razume. Ako zanikerni gospodar posestvo zapije, bodo nekateri ljudje pri tem zaslužili, ali boljše je, če kmet varčuje in skrbi, da bodo otroci dobili dobro opremljeno kmetijo.) Pametno gospodarstvo mora biti združeno z varčnostjo in dežela, ki je prišla ob svoj denar kakor Avstrija, si mora pomagati z var-

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Zato pa je tem prej vstala sveta Mojca. Bivala je v zadnjem času pri naši znanki Anki, ki je bila čisto zapuščena po smrti svoje matere. Vesela je bila Mojce, ki ji je pomagala pri vsem, ker sama vsled tega, da je morala negovati malega Bogdana, ni mogla shajati.

Mojca je vstala ob času, ko bi imelo zvoniti jutrnico ter šla po navadi v cerkev in sicer v Tinje, kjer bi moral imeti kaplan jutranjo mašo. Našla je cerkev nezaklenjeno. Še je bila tema; stopila je bližje k oltarju, da bi opravila tam svojo pobožnost. Ko tako moli, dvigne oči proti Marijinemu kipu. Naenkrat glasno zakriči, kajti zapazila je, da ima kip drugo obleko. Skoro ni mogla verjeti, da bi to bilo mogoče, zato stopi čisto blizu; zdajci zapazi lestvico. V razburjenosti stopi nanjo in v svoje še večje začudenje zapazi, da manjka tudi prstan. Vsa zbegana od tega odkritja zbeži iz cerkve. Ravno pred vrati pa sreča mežnarja, ki je prišel šele sedaj, ker je utrujen od nočne poti zaspal in ga nihče ni budil. Takoj mu pove, kaj je zapazila. Mežnar se dela, kakor bi nič ne vedel; da je zmanjkal tudi prstan, bilo mu je seve popolnoma novo.

čevanjem, ne pa z zapravljanjem. Ker zdaj doma nimamo dosti denarja, si ga mora iskati v inozemstvu. Pri tem bi bilo treba paziti, da se najema dolgove samo tam, kjer je mogoče dolgove z dobičkom obrestovati.

Davčno breme.

Državna davčna politika mora biti takšna, da je privatnim podjetnikom mogoče gospodariti, da se nabira nekaj kapitala in da se ne pride naproti inozemstvu v odvisnost. Dandanašnji je treba davčno težo omiliti in paziti, da se država preveč ne obremeni z izdatki. Demokracija se ne bo držala, ako ne bo delala pametne denarne politike. Ljudstvo, ki ne uvideva, da mora država varčevati, za demokracijo ni zrelo. Ako bo gospodarstvo uspevalo, se bo dobilo več davkov in se država lahko loti nove naloge.

Davčno breme je v Avstriji izredno hudo: z rentnim davkom se jemlje podjetem do 10%, z dohodninskimi davki do 45%, s pridobninskimi davki do 7,5%, z društvenimi davki do 25% zaslužka.

Za l. 1928 so se proračunili izdatki države na 1786 milijonov, dežel v skup 723 milij., občin v skup 300 milijonov šilingov. Vseh stroškov skupaj bo 2800 milijonov (2800.000.000) šilingov. Na vsako glavo pride 430 S davka, l. 1926 ga je bilo 329. Državni davki so zrastle od leta 1913 za 14%, občinski in deželni za 58%.

Davčno breme se da olajšati samo tako, da se štedi v državi, v deželah in občinah. Ne pomaga nič, ako štedi država, občine in dežele pa zapravljajo, zato bi se moralo skrbeti, da država dobi v davčnih vprašanjih nekaj oblasti čez dežele in občine. Finančna uprava mora tako gospodariti, da si obdrži zaupanje, in treba bi bilo, da ljudstvo brani državo proti navalu tistih, ki ji nalagajo stalno nova bremena (morebiti uradniki).

POLITIČNI PREGLED

Nevarnost za Koroško. Znano je, da je bil general Hülgerth zato upokojen, da je prevzel vojaško vodstvo koroškega Heimatschutza. Soc. dem. pravijo, da je Heimatschutz varnostna četa za kapitaliste, ki ima nalogo, da s silo tlači delovno ljudstvo. General Hülgerth je na občnem zboru dne 12. t. m. med drugimi izvajal, da vsebuje jugoslovansko-italijansko nasprotstvo v sebi nevarnost, da postane Koroška prehodno ozemlje za tuje čete ali celo bojno ozemlje. Kaj naj napravi Koroška v slučaju vojne med Italijo in Jugoslavijo? Koroška (!) mora ostati nevtralna in to nevtralnost mora braniti z orožjem. Oborožena nevtralnost se mora pravočasno pripraviti v popolnem soglasju z mirovnimi pogodbami in gospodarskimi možnostmi. V tem ima Heimatschutz še veliko dela, da podpre zvezno vojsko. Zelo potrebna je izobrazba mladine, ki se v največji meri pospešuje v državah, ki so vojno dobile. Upoštevati se tukaj ne sme število, temveč volja, kar so pokazali že obrambni boji. — Mi se pridružujemo mnenju nekaterih dunajskih listov, ki pravijo, da bi Hülgerth boljše napravil, če bi o tem molčal.

Dr. Seipel je bil pretekli teden v Pragi in imel v dvorani produktne borze predavanje o „Svetovnem nazoru in narodnosti“. Predavanje je bilo izredno dobro obiskano. Sicer se je z uradne strani povdarjalo, da njegovo potovanje nima političnega ozadja, vendar prevladuje mnenje, da se je razgovarjal s češko-slovaškimi državniki tudi o zelo važnih političnih vprašanjih. Vsaj je ravno pred odhodom dr. Seipela obelodanil dr. Klein sledeče misli: Monostrska afera, madžarska iredenta glede Gradišćanske in fantastična agitacija za obnovo deželne krone sv. Štefana silijo Avstrijo k novi zunanjepolitični orientaciji. Avstrijska vlada mora prenehati z madžarofilsko politiko in obrniti pogled na Malo antanto, v prvi vrsti na Jugoslavijo in Češko-slovaško. Da pa prepreči Avstrija madžarsko-italijansko opasnost, se mora nasloniti na Jugoslavijo in Češko-slovaško. Dr. Seipel se je razgovarjal v Pragi o gospodarskih vprašanjih, predvsem o industrijskih zahtevah obeh gospodarstev. Pa tudi za politično sodelovanje je dana podlaga že od vojne sem in sicer po zaslugi Italije, ki brezobzirno ugonablja nemški življenj na južnem Tirolskem in ki grozi Avstriji z usodo Belgije leta 1914. Dr. Beneš je izjavil k temu v zunanjem odboru senata, da je sestanek dokazal, da vla-

dajo med Češko-slovaško in Avstrijo dobri in prijateljski odnosi. Razmerje se še vedno boljša in med obema državama ni nikakih nasprotij in spornih vprašanj. Gospodarski odnosi so se od sklepa zadnje trgovinske pogodbe znatno zboljšali. V razgovoru z dr. Seipelom se je razpravljalo tudi o pogajanjih varnostnega odbora in o napredovanju vsega tega dela v Ženevi. Ugotovljeno je bilo tudi, da sta stališči obeh držav glede mednarodne politike enaki. Dr. Seipel bo o svojem potovanju šele poročal.

Notranji položaj se je nekoliko zboljšal. Pogajanja dr. Seipela s soc. dem. so nekoliko ublažila nasprotstvo med obema krilama. Zdaj je gotovo, da bo parlament pravočasno rešil proračun. Ne ve se pa še, kaj bo vlada dala zato soc. dem. Vendar se misli, da bo vlada nastopila proti delovanju čisto fašistovskih organizacij Heimwehra in da se bo tudi prenehalo preganjanje soc. dem. pristašev v orožništvu. — Proračunski odbor je po trimesečni razpravi sprejel zvezni proračun. Ta mesec potečejo dvanajstine in do tedaj ga mora sprejeti tudi parlament. Seje bodo trajale po 8 ur na dan. — Ko se komaj govori o zvišanju najemnine, že zahtevajo uradniki, da se v tozadevni zakonski dodatek vpostavi, da se jim plača zviša, ako bi zvišana najemnina povzročila draginjo. — Mnogo se je te dni pisalo, da se namerava preseliti Društvo narodov, ki ima zidati novo palačo, na Dunaj. Vsenemci so zagrozili z istopom iz vladne koalicije, če bi vlada nastopila za prenos sedeža iz Ženeve na Dunaj, ker so prepričani, da hočejo s tem vezniki anšlus za stalno pokopati. — Dr. Seipel je pismeno odgovoril na interpelacijo o preganjanju Nemcev na južnem Tirolskem. V pismu pravi, da je pustil vsako zadevo preiskati, ki mu je prišla na ušesa. Avstrija sama pa ne more v tem vprašanju nič drugega storiti kakor se pritožiti pri Društvu narodov, a tudi tak korak bo smatrala Italija kot akt neprijateljstva. Na dr. Seipelov odgovor so Tirolci zelo hudi, upravičeno, Italijani pa ga hvalijo.

Jugoslavija. Radikalni klub je Periča pozval, da odloži mandat. To je tudi storil. Za njim je v drugič prišel na vrsto Velja Vukičević, ki sicer koncentracijske vlade ni mogel sestaviti, pač pa obnoviti staro vlado z nekaterimi spremembami. Slovenec dr. Gosar ni več v vladi, zato pa je dr. Korošec notranji minister. — Vlada je naredbenim potom uzakonila nettunsko pogodbo.

Madžarsko vohunstvo. Naše oblasti so že dalje časa vedele, da razvija Madžarska na Gradišćanskem živahno vohunsko delovanje. Oblasti pa so se omejele na opazovanje te vohunske organizacije. Sedaj pa se zdi, da se je njih taktika spremenila, ker so te dni v Železnem aretirale upokojenega madžarskega nadporočnika Emila Schwarza. Osumljen je vohunstva za Madžarsko. Schwarz je premeteno skrival svoje zveze z vohunsko organizacijo, dokler ga oblasti končno niso razkrinkale in zaprle. Izročen je bil dunajskemu deželnemu sodišču. Njegova krivda je baje v polni meri dokazana. Državno pravdnništvo je dvignilo obtožbo.

DOMAČE NOVICE

Volilno pravico ima vsak avstrijski državljan, ki je 1. pred 1. januarjem 1928 dopolnil 20. leto, to je bil leta 1907 ali prej rojen, 2. imel 4. februarja 1928, na dan razpisa volitev, svoje bivališče v občini, 3. vpisan v volilnem imeniku in 4. ki ni izgubil občinske volilne pravice vsled podlega hudodelstva ali pregreška ali vsled pregreška proti kazensko-pravnim določbam o varstvu volilne svobode.

Volilni imeniki morajo biti od 18. februarja do 2. marca javno razpoloženi vsaj 4 ure na dan. To se mora prej javno razglasiti. V tem času v volilni imenik vsak lahko pogleda in ga prepíše. Zahteva pa tudi lahko vpis nevpisane volilnega upravičenca ali izbris vpisane volilnega neupravičenca. Reklamirati ima pravico vendar samo volilni upravičenec. Reklamira se lahko ustmeno ali pismeno in sicer za vsak slučaj posebej. Kdor zahteva vpis samega sebe, mora dokazati, da je 1. januarja 1928 dopolnil 20. leto, da je avstrijski državljan in da je stanoval 4. februarja v občini. Isto mora storiti drugi, ki zahteva vpis kate-regakoli volilnega upravičenca. Če se zahteva izbris volilnega neupravičenca, je treba doka-

zati, da 1. januarja 1928 še ni bil 20 let star, da ni avstrijski državljan, da 4. februarja 1928 ni bival v občini in da je vsled kazni izgubil volilno pravico. Eden od teh dokazov zadostuje. Občinska volilna oblast mora o prizivu razsoditi v 3 dneh in obvestiti o razsodbi obe prizadeti osebi. V teku treh dneh nato se lahko vložijo prizivi skozi občinsko volilno oblast na okrajno volilno oblast, ki v šestih dneh razsodi končno veljavno. — **Ne zamudite reklamacijske dobe, zakaj voliti more samo dotični, ki je vpisan v volilni imenik!**

Bistrica v Rožu. 12. t. m. ob 1 uri zjutraj je začelo goret v kozolcu pri pd. Jakopcu na Spod. Bistrici. Bližnji sosed je zapazil ogenj ter takoj alarmiral domače ljudi ter sosede, ki so ogenj hitro zadušili. Storičca, nekega delavca iz Kotmare vasi, so že dali pod ključ. Še ni dolgo tega, ko je zagrozil nek bandrovec, da bo požgal hiše na Sp. Bistrici, tega so žandarji zaprli in je bil od dež. sodišča tudi kaznovan. Sedaj pride pa drugi in zakuri kozolec. Res žalostni prizori, če pomislimo, oziroma beremo, kako razkošno živi ljudstvo v mestih. Kmet pa dela od zore do pozne noči, da preživi za silo svoje in spravi naložen mu davek skupaj, in no noči pa še varen ni, da mu zapali kak lopov posestvo. Kako dobro se nam kmetom godi, kaže tudi dejstvo, da so prišli to zimo celo iz Ziljske doline kmetje voziti hlode iz Rut, kjer je lansko leto podrl veter več tisoč metrov lesa. Seveda kmet je prisiljen, da si poskrbi za služko, ker drugače mu vzamejo posestvo. Drugače je z javnim nastavljenjem, kadar jim zmanjka denarja, grozijo s štrajkom, akoravno imajo, posebno oni zgoraj dol, zelo mastno plačo — dela pa premalo.

Za volilni sklad zbirajte povsod in ob vsaki priliki!

Za volilni sklad so darovali: Andrej Wutte, Pogrče, 50; Blaž Ožmolc, Šmarten, 50 g; Uršula Hafner, Borovlje, 2 S; zbrano na ženitnini pd. Odrajca v Bilčovsu 10 S 70 g; neimenovan 1 S 50 g; neimenovan 50 g; Florijan Gatol, Struga, 1; vesela pevška družba pri Kirštofu v Skofičah 5; mesto venca na grob Boštjana Prosekarja daroval trgovec Hafner v Celovcu 5; Silvester Ripič, Sinča vas, 5; Tone Sloki, Celovec, 3; Valentin Picej, Št. Primož v Podjuni, 1; general Nogi v Št. Ilju kar mu je po pustu ostalo, 5; Janez Šnedic, Št. Ilj, 3; Štefan Bayer, Loga vas, 1; vesela družba v Šmihelu o priliki organizatoričnega tečaja 5; Marija Heber, Dole, 1; Janez Flašberger, Velika vas, 1; Urška Kralj v Železni Kapli nabrala pri tamošnjih naročnikih 4,50; neimenovan 2; Marija Hebjan, Šmartno, 1; Hranilnica in posojilnica v Borovljah 20; Josip Oblasnik, Slov. Plajberk, 1; dr. Franc Zeichen, Pliberk, 4 S; Ivan Huzar, Podkraj, 50 g; Matevž Sitter, Reka, 50 g. Vsem darovalcem najlepša hvala. Zbirajte s podvojeno močjo za občinske volitve!

Celovec. (Razno.) Kaplan Jakob Obersteiner v Železni Kapli je bil prestavljen za dušnega pastirja v Vrbo ob jezeru. — Zvezni predsednik je imenoval velikovškega okrajnega glavarja Josipa Friedla višjim vladnim svetnikom. — Filip Štefan in zidar Karl Srienec v Spodnjih Libučah sta se 25. septembra 1927 na kegljišču stepla in padla na tla. Med tem je Srienec hitro vstal in vrgel Štefanu kroglo za kegljanje v glavo, ki ga je lahko poškodovala. Srienec je dobil za to 6 tednov zapora. — Število podpiranih brezposelnih na Koroškem se je v tednu pred 11. t. m. zopet zvišalo za 107 oseb na 10.444. — V Trnji vasi pri Celovcu so hoteli zborovati narodni socialisti, a so prej komunisti zasedli prostore in vodili zborovanje. Proti koncu je prišlo do pretepa, pri katerem je dobil eden po butici nekoliko udarcev, da je moral v celovško bolnico. Orožništvo je poseglo vmes in petelince razgnalo. Enega je zaprlo. — Dne 13. t. m. zjutraj se je peljala vesela družba od plesa z maskami iz Št. Vida proti Celovcu. Pri Gospi sveti šofer ni zapazil, da je bila ob železniški progi spuščena preko ceste prečnica. Avto je zapeljal v prečnico, jo zlomil in obstal na tiru. V tem trenutku je privozil tovorni vlak in avtomobil popolnoma razbil. Vesela družba je imela še toliko časa, da je pravočasno poskakala iz voza. — Ko je nastopilo pri nas pretekli teden čisto pomladansko toplo solnčno vreme, je padel v nekaterih alpskih deželah dež. Zdjaj povsod toplota

sneg kar požira. Posledica tega je, da so vode zopet strašansko narastla in prestopajo bregove.

Izpod Jerberga. (Vesela ženitnina.) V nedeljo dne 12. svečana je pripeljal Janez Nočnik, pd. mladi Lipi za Jerbergom, ob enem polir pri stavbenem mojstru Wurcerju v Vrbi in občinski odbornik pri županstvu v Škofičah, naš vrli narodnjak in znani pevec, svojo lepo nevesto, Čudnikovo Lenijo, pred oltar svoje farne cerkve v Št. Ilju. Poročal je jiju gospod Janko Maierhofer, župnik v Blačah v Ziljski dolini, ki je tudi jerberški rojak in je kot infanterist pri Lir. 4. nosil cesarsko puško na soški fronti skupno z ženinom, ki pa je bil tedaj že četovodja in več časa tudi RUO. (računski podčastnik). Po poroki je zadonela s kora poročna pesem, ki je jo zapel slavnoznan šentiljski pevski zbor pod vodstvom vrlega Pavleta Kernjaka na tako ganljiv način, da so se rosile oči vseh. Po poroki je romala mnogoštevilna ženitovanjska družba po saneh in peš, pevajoča in ukajoča in ob zvokih godbe, na nevestin dom h Čudniku pod Jerbergom, kjer je bila pojedina. Slovenska pesem je slavila svojo slavlje, govorniki so kazali svoje spretnosti. Drugi dan pa so vozili lepo nevestino blago na njen novi dom pri Lipiju za Jerbergom. Ljubi Bog naj nakloni mlademu pridnemu paru obilo blagoslova, sreče in zdravja! Naš narod pa jima kliče z Župančičem:

Sin za sinom!
Vsi junaki,
Poštenjaki
Korenjaki!

Apače. Hvala za prispevek. Žal ni porabno, ker za splošnost premalo zanimivo. Malo dalje okrog sebe pogledajte: v gozdove, na cesto, na prosvetno polje itd. Oglasite se še!

DRUŠTVENI VESTNIK

Vogrče. Ljubko igrico, tako bi lahko imenovali ta naš novi gledališki umotvor „Zlata krona“, ki smo ga v Vogrčah uprizorili na drugo predpustno nedeljo. Igra je izvirna in se še ni predstavljala na nobenem odru. Sestavil jo je naš organist po neki povesti v Mohorjevem koledarju; in reči smemo: posrečilo se mu je. Motiv (jedro) igre je lep: Zvestoba ženina do neveste, ki tvega tudi življenje za izvoljenko svojega srca. Igra nas vodi v nekaj nov svet, ki nam je bil dosedaj, vsaj na našem odru, še kolikortoliko neznan, v svet naših slovenskih pravljic o zakleti kraljčini, ki jo čuvajo vile in orjaški škrat Zmagoslav, ki je premagal že desetere vitezov, prišedših reševati kraljčino. A kar se ni posrečilo vitezom in knezom, dosegel je ubog pastir, slovenske gore sin, junak Boštjan: premagal je velikana, rešil kraljčino in si priboril zlato krono, dragoceno odkupnino za svojo Lenčko. Zanimivo in prijetno obilje daje igri nastop belo oblečenih vil. Mičen je zlasti prizor, ko vile lepo popevajoč plešejo kolo. Igra se odlikuje po svoji domačnosti; je odsev življenja in duše našega naroda, zato je ljudem tudi zelo ugajala. Igralci so vseskozi dobro rešili svojo nalogo in zaslužijo brez dvoma, ne da bi enega pred drugim hvalil, polno priznanje. Hvala tudi pevkam-vilam, ki so v odmorih neutrudljivo prepevale! Naj bi se po tej igri zanimanje za naše društvo med našo mladino znova vnelo in poživilo!

Šmihel pri Pliberku. (Igra.) Spet nas je naše društvo razveselilo s predpustno prireditvijo. Dne 12. t. m. so igrali naši fantje burko „Začarane gosli“. Če igro bereš, se moraš smejeti, če jo pa vidiš na odru, in tako igrano, kot so igrali to nedeljo, se moraš zvijsati smeha, pa naj si še tako hladnokrvn. Vse vloge so bile dobro razdeljene, posebno Gašper Muhl nam je s svojim 30. nastopom pokazal, da je še vedno isti ko nekdanj. Sodelovalo je do polovice novincev. Tudi ti so se za svoj prvi nastop zelo dobro odrezali. Igra se je dobro obnesla, pevcev pa, kakor že parkrat, tudi tokrat ni bilo. Prilegala bi se tudi kaka šaljiva deklamacija za pust ali kak govor. Gotovo se bo to prihodnjic popravilo.

Zvabek. Prišel sem dne 12. febr. v precej oddaljeni Zvabek, in reči moram: Ni mi bilo žal. Izobraževalno društvo je priredilo veselico s petjem in z igrama „Kazen ne izostane“, ter dr. Krekovo „Tri sestre“. Dr. Krek je pač poznal ljudsko dušo kakor malokdo. Kako lepo

nam slika v tej igri različne značaje. Obe igri sta prav dobro vspeli, o čemer je pričalo tudi židano razpoloženje gledalcev. Prav veliko jih je bilo, kar bodi igralcem bodilo, da bi večkrat nastopili. Ker ima društvo prav dobre moči, naj bi se enkrat poskusilo s kakšno večjo igro. Gotovo bo dobro vspela! Hvala, in kmalu zopet na svidenje!

NAŠE KNJIGE

1908 - 1918 - 1928.

Poživimo Družbo sv. Mohorja!

Oglejmo si stvar malo podrobnejše!

Dekanija B e l j a k je štela l. 1908 378 Mohorjanov. L. 1918 456, a zdaj jih šteje komaj — 129! Več kot trikrat manj nego pred 10 leti! To je res sramotno malo!

Župnija Beljak je od l. 1918 padla od 27 na 0, Brnca od 56 na 10, Marija na Zili od 104 na 7! Sv. Lenart od 88 na 48, Loče od 70 na 23, Podklošter od 38 na 0 in Šteben od 73 na 41.

Dekanija B o r o v l j e je štela l. 1908 851 Mohorjanov, l. 1918 814, a zdaj jih šteje 584. Nazadovanje v tej dekaniji je primeroma manjše, a razen Slov. Plajberka in Ljubelja so od l. 118 tudi v tej dekaniji nazadovale vse župnije od teh Kapla in Šmarjeta kar za polovico.

Zelo žalostno je v dekaniji C e l o v e c. Ta dekanija je štela l. 1908 403 Mohorjane, l. 1918 381, a danes — 132! Celovec je padel tekom zadnjih 10 let od 146 na 31! Šmartin na Dholic od 23 na 0, Gosposveta od 23 na 0, Vetrinj od 25 na 0 in Breza od 28 (l. 1908) na 0. Žalostno je, da nemški duhovniki naravnost bojkotirajo Mohorjevo bratovščino, ki zalaga slovensko katoliško ljudstvo s slovenskimi katoliškimi knjigami! Bratovščino, koje pokrovitelj je oz. je bil prav do zadnjega časa koroški knezoškof! Bratovščino, koje razširjanje nalaga kot dušnopastirsko dolžnost naša najvišja cerkvena deželna oblast vsem duhovnikom, ki službujejo v slovenskem delu škofije! Bratovščino, o kateri morajo duhovniki vsako leto poročati na škofijstvo, koliko udov ima v kaki župniji!

GOSPODARSKI VESTNIK

Gospodarski napredek.

V Velikovcu se je nedavno vršilo zborovanje živinorejskega društva, na katerem se je poročalo o napredovanju živinoreje v društvenem okolišu. Društvo hodi sicer po potih Landbunda, ali gospodarski napredek ni stvar ene politične stranke, v tem slučaju ga vodi kmetijska šola pri Hoprijanu, torej dežela, ki vzdržuje ta zavod. Zato se tega napredka veselimo in ga priporočamo svojim ljudem v posnemanje.

Društvo je nadzorovalo pri svojih članih 148 krav, ki so počez tako molzle, da pride na vsako v letu 2842 kg mleka s 3,76% maščobe. L. 1926 se je nadziralo 128 krav, ki so počez molzle 2716. Najboljša molznica je bila krava „šeka“ pri Hoprijanu, ki je dala skozi leto 6151 kg mleka — ako ga računamo po 35 g, bi bilo to mleko vredno 21 milijonov ali trikratno vrednost krave. Šola pri Hoprijanu ima najboljši hlev, v katerem se je dobilo počez 4702 kg v letu. Napredovalo se je tako: 1. Ker so začeli posestniki bolje skrbeti za krmo in so prirejali umetne travnike na svojih obsežnih njivah. 2. So število goved prilagodili množini krme: ako naj govedo molze, se mora tudi primerno krmiti in bolje je imeti nekaj manj živine ter tisto dobro oskrbovati, kakor imeti poln hlev, ki je ves medel, ker ni dosti sena. 3. So začeli gospodarji slabe molznice odpravljati in se zdaj ne redi nobenega teleta od krave, ki nima v letu 2000 l mleka. Sedaj zadružniki nimajo več hleva, v katerem bi se počez v letu namolzlo manj ko 2000 litrov od krave. L. 1926 sta bila samo dva hleva, v katerih se je počez molzlo več kakor 3000 l, l. 1927 jih je bilo že sedem! Gospodarji prihajajo tudi do spoznanja, da se vrline pri govedu podedujejo, da so torej nekateri rodovniki, iz katerih izhaja najizbornejša kri in da je torej treba množiti ravno tisti rod. Krave za bikom Ideal, ki ga je Glančnik dobil iz Švice, molzejo brez izjeme vse od 3000 do 5000 litrov v letu. Da se dotična žival najde, treba je njeno molžečnost opazovati in samo tako se bo napredovalo z živino-

rejo. Šola pri Hoprijanu ima od štirih krav v letu mleka za 52 milijonov, pri Glančniku v Št. Štefanu se je počez namnožilo mleko od 1926 na 1927 od 3000 kg na 3773 kg od krave na leto. Taka rodovitna in plemenita žival potrebuje seve boljše krme, ki je na razpolago, če se prirede umetni travniki s sladko travo, a ta krma se dobro plačuje. Kmetijska šola pri Hoprijanu nekaj časa kravam sploh ni dajala otrobov, ker so kmetje pravili: „Vi lahko, ko morete krmo kupovati, mi je pa ne moremo“ — zato je ravnatelj hotel pokazati, da otrobov niti treba ni. Zdaj se daje priboljška samo kravam, ki molzejo nad 12 litrov v dnevno. Eno so gospodarji spoznali, da se naj slama ne krmi, če se hoče imeti mleka. Slama je za nasteljo, ne pa za krmo. Kraji, kjer imajo ljudje dosti slame in malo travnikov, naj skrbijo, da dobe umetnih travnikov. Vsaj je boljše, če na polju raste seno, kakor tista slama, ki nam daje na skedenj tako malo zrnja in suho živino v hlevu.

Davek na blagovni promet si izračuna vsak lahko sam. Pri katastralnem čistem donosu do 50 K ni treba plačati blagovno-prometnega davka. Od 50 do 100 K je treba pomnožiti katastralni čisti donos z 864, od 100 do 300 K z 1152, od 300 do 600 K z 1440, od 600 do 5000 K z 1728. Obrtnik, katerega posestvo ne presega 70 K katastralnega čistega dobička in ki dela na polju samo poleg svoje obrti, katerega donos mu služi kot stranski zaslužek, lahko prosi za znižanje davka na blagovni promet na 432kratni katastralni čisti dobiček. Primer: Katastralni čisti donos znaša 150 K. Blagovno-prometni davek tedaj 150krat 1152 = 17 S 28 g.

Tržne cene. Velikovec, 15. t. m. Živina: biki 1,10—1,30, pitani voli 1,30—1,50, vprežni voli 1,20—1,30, junci 1,10—1,30, zaklani prašiči 2,50—2,70, plemenski prašiči 2,40—2,60, ovce 0,60—1 S za kg žive teže. Jajce 16—18 g, sirovo maslo kg 4,40—5,60 S. Žito: pšenica 38 do 39, rž 39, oves 31, proso 36, konoplje 60, ječmen 34—35, deteljno seme 230—240, ajda 33—35, fižol 42—48 g za kilogram.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Pri nevihti v Avstraliji je prišlo ob življenje 25 oseb. Povečini jih je usmrtila strela. — Na Češkoslovaškem stavka 30.000 rudarjev. — Iz Avstrije bo šlo več političnih uradnikov v Nemčijo, da se seznanijo z nemško politično upravo. Država hoče imeti za čas, ko se izvede izenačenje tudi v politični upravi, izvežbane uradnike na razpolago, da delo ne zastane. — Pred vojno je prišlo v Avstriji na osebo 180 S davka, sedaj pa 430 S. Vsaj tako ve povedati finančni minister Kienböck. — Pri avtomobilski nesreči na Dunaju si je neko ljubko deklo poškodovalo nos, ki je sicer zacelil, vendar je poškodba zapustila sled. Vsled tega so se njeni izgledi za možitev nekoliko zmanjšali. Ker lastnik avtomobila ni hotel dati odškodnine, da je deklo tožilo za 10.000 šilingov. Sodišče ji je prisodilo 5000 S. To se ji je zdelo premalo, pa se je pritožila na višjem mestu, ki ji je prisodilo samo 2000 S. — Iz naše države smo v zadnjih mesecih izvozili 1300 vagonov krompirja. Krompirja se tedaj pri nas pridela več nego se ga rabi za domačo potrebo. — V občini Rikarja vas pristojni vlomilec Janez Prisljan je bil osem dni v občinskem zaporu v Grebinju. Zadnje dni je ubežal, pa so ga orožniki kmalu zopet prijeli. — V vsej Angliji je v prvi polovici meseca razsajal hud vihar, ki je napravil silno škodo v Londonu, Liverpoolu in Birminghamu. Razrušenih je bilo mnogo hiš in mnogo oseb ranjenih. — Splošna zveza nemške kovinske industrije je sklenila, da bo 22. t. m. izprla celokupno kovinsko industrijo, ker je mnenja, da ogrožajo višje cene na podlagi povišanja mezd njen položaj na svetovnem trgu. Po tem sklepu bo v vsej Nemčiji izprtih okoli 800.000 kovinskih delavcev. — V francoski pokrajini Var je izbruhnil gozdni požar, ki je v par urah uničil 100 ha gozda. — Neke bolgarska komitska tolpa je prestopila v Dobrudži na romunsko ozemlje in tam oplenila večje število prebivalcev ter napadla romunsko stražo. Komitaši so se morali umakniti, en romunski vojak je padel. — Kitajska ima preko 436 milijonov prebivalcev. — 11. t. m. so čutili v Splitu tako močan potresni sunek, da se je večina prebivalcev mesta zbudila. Škode ni. — V rudniku Ručenko v Rusiji se je pripetila

težka eksplozija, ki je zahtevala 12 mrtvih in 8 ranjenih. Vzrok nesreče je nepredvidno ravnanje z dinamitom. — Jugoslavija zgradi na račun reparacij ob Savi pri Beogradu moderno pristanišče, ki bo stalo 30 milijonov dinarjev. — Na postaji Söll-Leukental na Tirolskem se je odtrgalo od vlaka 5 z železom natovorjenih vagonov, ki so se začeli s strašansko brzino premikati proti postaji Wörgl. Tam so se zaleteli v lokomotivo brzovlaka in jo popolnoma razbili. Pri tem je bilo 25 oseb poškodovanih. — Na Češkoslovaškem je dobila neka trgovka po pošti dolarjev v vrednosti 20.000 Kč. Za to sta izvedela dva 12letna fanta in jo hotela oropati denarja. Šla sta k njej in jo potolkla na tla. Dotična ženska je mogla še zaklicati na pomoč, in tega sta se fanta zbala in zbežala v gozd. Zdaj sedita v zaporu. — Najtežji Dunajčan, gostilničar Svoboda, ki tehta 150 kg, je zbolel. V bolnišnici so mu odtočili $\frac{3}{4}$ l krvi. — Dunaj ima 81.000 telefonskih naročnikov, ki imajo dnevno po 1 milijon pogovorov.

Romanja in podučni izleti v letu 1928. Prosvetna zveza v Ljubljani priredi v letu 1928 sledeča romanja: 1. Jubilejno romanje v Lurd, Ars, Paray le Monial bo od 10. do 21. aprila. Odhod iz Ljubljane 9. aprila ob 6. uri zjutraj. Brzovlak vozi preko Milana, Genove, Ventimiglie, Nice (prenočišče), Marseilles, Lurd, kamor dospe 13. aprila ob 9. uri dopoldan. Odhod iz Lurda 16. aprila preko Lyona, z avtomobilom v Ars, nato v Paray le Monial, kamor dospe 17. aprila zvečer. Naslednji dan se vrača vlak preko Lyona, Turina — Milana (prenočišče) Benetke (burni odmor), Trsta v Ljubljano, kamor dospe 21. aprila ob 6. uri zjutraj. Stroški za hrano, stanovanje, vožnjo znašajo za III. razred 2900 Din, za II. razred 4000 Din. Priglasiti se je treba pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, do 1. marca. — 2. Romanje v Lurd in podučni izlet v Paris, namenjen zlasti inteligentnim krogom, bo od 4. do 16. julija. Pot vodi tja grede kakor pod št. 1. Iz Lurda pa v Bordeaux, Pariz (tri dni odmora), Lisieux, Strassburg, München (1 dan in pol), Ljubljana. Stroški za III. razred 3500 Din. Priglasiti se je treba do 1. junija 1928. — 3. Podučno potovanje v Köln (Westfalsko), obisk naših rojakov. To potovanje bo od 1. do 11. avgusta in sicer po sledečem programu: 1. avg. zjutraj ob 8.45 odhod iz Ljubljane preko Jesenic, Salzburga v München, kjer je prenočišče, naslednji dan ogledovanje mesta. Zvečer odhod v Mainz. Iz Mainza po Reni do Kölna, kamor dospejo 3. avg. popoldne. 4. avg. je določen za ogledovanje Kölna. Naslednji dan božja pot in skupni sestanek vseh slovenskih društev sv. Barbare na Westfalskem in Holandskem v Kevelarju, kjer bo kat. dan. Naslednji 3 dnevi so določeni za proučevanje socialnih razmer v delavskih centrih: Hamborn, Essen, Duisburg, M. Gladbach in Düsseldorf. Pot nazaj gre preko Nürnberga — Münchena v Ljubljano, kamor dospejo 11. avgusta zjutraj. Stroški za to potovanje znašajo neobvezno 2800 Din. V tej vsoti je zapopadna železnica, brzovlak, vožnja na parniku po Reni, hrana in stanovanje. To potovanje je namenjeno onim, ki žele poglobiti svoje znanje na prosvetno socialnem polju in sorodnikom onih izseljencev, kateri bivajo na Westfalskem. Priglasite za to potovanje sprejema prosvetna zveza do 1. julija 1928. — 4. Drugo skupno romanje na sv. Višarje, katere aranžira s. kr. ženska zveza. To romanje je namenjeno zlasti članicam ženskih, dekliških organizacij in članicam Marijinih družb. Cena: železnica Ljubljana — Žabnice in nazaj ter vizum je 75 Din. Priglasite za to romanje sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 5, do 4. julija. Za vsako romanje mora javiti priglasenec ime in priimek, rojstvo leto, stan, bivališče ter vstopno postajo. Izletniki za potovanje pod št. 3. morajo imeti lastne potne liste, vizume preskrbi Prosvetna zveza. Za vsa romanja se plača polovico vsote, ko se dotični priglasijo.

Popravljanje cest. Avstrija je nameravala najeti veliko posojilo v znesku 725 milij. šilingov, da s tem denarjem popravi in uredi svoje ceste. Finančni odsek Društva narodov je, kakor zdaj izvidevamo, stvar zabranil, češ, da popravljanje in ureditev cest ni dobičkanosna investicija, ni kakor

hiša, ki jo zgradim in se bo obrestovala s stanarino ali pa tudi ne. Zdaj naši strokovnjaki tožijo: vsaj stane še več, če se morajo slabe ceste naprej popravljati. Vrhutega stane popravljanje avtomobilov, ki se vozijo po slabih cestah toliko, da se bodo v tujem prometu naših cest i pokrajini izogibali. In ravno ljudje, ki lahko plačajo, se zdaj ne vozijo z železnico, marveč z avtomobilom. Izplačljivost naših gorskih železnic, kakor se je ena nedavno zopet otvorila pri Beljaku na Osojnico, bi bila večja, ko bi imeli povsod dobre ceste. Izračunlo se je, da so ameriški letoviščarji l. 1927 v Epropi potrošili več denarja nego znašajo obresti dolgov, ki jih je Evropa napravila v vojni in jih Ameriki plačuje. Če tedaj svojih cest ne priredimo, pojde tujski promet mimo nas. Potem se del tovorov prevažajo zdaj že z avtomobili — ako so ceste slabe, je več popravljanja in blago, ki se prevažajo, se mora podražiti. Tako nastaneta dve nalogi: kako se more cestna skorja utrditi, da bi bilo manj popravljanja, in kje bi bilo treba napraviti novih cest? Avstrija ima na 100 kvadratnih kilometrov 328 km ceste, Nemčija 447, torej nekoliko ali ne veliko več. Najprej bi torej bilo treba napraviti cesti skorjo, ki je trpežnejša kako dandanašnja. Amerika je v zadnjih 7 letih zgradila 70.000 km betonskih cest, Italija gradi v avtomobilske ceste, ki vodijo iz Milana že na vse strani, v Avstriji pa je tam, kjer bi bilo ceste najbolj treba, najslabše poskrbljeno: v planinah, kamor zahajajo tujci, jih je najmanj, polovica cest je le okrog Dunaja na Niže Avstrijskem. Najtrpežnejša je cesta, ki je tlakovana z drobnim kamenjem. Paka baje drži 30 let in stane za kilometer 100.000 šilingov; betonasta stane 75.000, asfaltirana 60.000. Treba pa je paziti, da se cesta ne razdira s polnim gumijem koles in se bo vporabljanje takih obročev prepovedalo. Za vzdrževanje cest je v državni proračun vpostavljen znesek 13 milijonov. Več bi se moglo storiti, ko bi se za popravljanje cest porabil avtomobilski davek: ale tu maletimo zopet na odpor. Največ avtomobilov je seve na Dunaju: polovica ljudstva je tam, tam so premožni ljudje, ki imajo avtomobile, kmet in mali obrtnik jih nimata. Mesto Dunaj pobira davek na avtomobile, ki se potem vozijo zunaj mesta po deželni in državnih cestah. Dunaj tega davka ne izpusti iz krempljev, kakor ne izpusti odvišnega deleža pri delitvi davkov, kjer dobiva 400 milijard v letu preveč. Tako s cestami ne pridemo nikamor.

Matko K.:

Grega Fikfak.

Oni teden sem bil na Koroškem. Lepo je bilo, samo žejen sem bil preveč in sem zato preveč pil in so mi ljudje rekli, da bi bil lahko Rutarjev Jurij št. 2. To odklanjam, ker nisem v sorodu z Rutarjem Jurjem ne po krvi, še manj po pameti. Kateri izmed naju je pametnejši, še ni dognano, morda se posreči razrešiti to uganko kateremu spoštovanemu čitatelju „Koroškega Slovenca“.

Rutarjevega Jurja spoštujem in pomilujem. Pomilujem ga zaradi njegovih ponesrečenih ženitev; v tej smoli sva si v resnici v sorodu.

Prištevam se lepim ljudem, vkljub temu imam neznansko smolo pri nevestah. Ker pa se mi zdi, da ni blaženosti brez zakonskega življenja, bom poskusil še enkrat ponuditi svojo lepoto katerikoli devici z najčistejšim namenom oženiti se z njo. Dal bi se slikati, pa nimam denarja, to se pravi, imam ga, pa je v drugih rokah. In fotograf, ki bi me na fotografiji popravil toliko, da bi izgledal človeško, bi bil zame predrag. Zato prosim gospoda urednika „Kor. Slovenca“, da bi mi dovolil naslikati sebe v njegovem korajžnem listu, ker sem prepričan, da ga berejo tudi zale Korošice, ki so mi bile zmiraj simpatične.

Pišem se za Grega Fikfak. Ko sem šel prvič k vpisovanju v ljudsko šolo in me je gospod nadučitelj vprašal: „No, čigav si pa ti?“ sem mu korajžno odgovoril: „Fikfakov kij.“ Kaj sem hotel, tako so me naučili pastirski tovariši in vendar me je gospod nadučitelj prijel za desno uho tako močno, da je še dandanes za spoznanje daljše od levega. To je bilo vzrok, da sva se z gospodom učiteljem ves čas mojega šolanja gledala kakor pes in mačka. Doma sem tam, kjer je za pastirja Šimen, očetov sin, še mlad gospod, saj nima vseh las, kakor jaz ne vseh zob. Učil sem se zelo dobro,

saj sem bil vedno prvi od zadaj, kar se še sedaj pozna vsepovsod, kjer se česa lotim. In lotim se jaz vsakega šmorna, ker imam povsodi svoj nos poleg; zato pa je tudi moj nos tumpast, da ga razun obeh luknjic skoro ni videti. Svojemu nosu sem zato hvaležen, ker mi pomaga jokati se, zakaj vselej, kadar mi tečejo solze iz oči, je tudi moj nos znotraj moker. Ne čisto nad nosom — nosim dvoje kakor zvezdice lepih oči. Te nebeško lepe oči so pri meni jako praktično urejene: Z desnim očesom gledam proti severu, z levim proti jugu. Hudobni ljudje mi sicer pravijo, da sem šilast, kar pa ni nobena napaka, saj je dobro in koristno gledati hkrati na več strani. Ta lastnost je posebno pri gospodinjah zelo priporočljiva in bi bilo hvalevredno, ako bi država take gospodinjke premovala s kakšno metajlo ali pa tudi s pohvalnim pismom, kar oboje enako nese. Priporočam to lastnost vsem ženinom pri izbiri nevest, dasiravno so neveste v tem oziru precej izbirčne, kar lahko potrди resničen dogodek iz mojega življenja. Na Strahunovo Urško sem metal oči, zdaj desno, zdaj levo, ker obeh na enkrat nisem mogel, saj me razumete. Urška, oh ta Urška, je to zapazila ter si mislila: „Bolje nekaj ko nič — poskusim!“ In se mi je približala s vojo prijateljico. Pogledal sem jo tako ljubeznjivo, da mi je postalo kar toplo pri srcu. Jecljaje sem ji razodel svojo ljubezen: „Ur — urška! Al me — me češ, č — če te — te — te — č — č — čem?“ — In kaj mi je odgovorila? „Nak, že zdaj gledaš za drugimi, namesto mene. Adijo!“ Ti prokleta smola, saj nisem nobene druge videl, samo njo sem kar požiral z očmi. Le moje šilaste oči so gledale drugam; tega pa Urška ni razumela. No, če bi jo z očmi v resnici gledal, je tudi v resnici ne bi videl... Oh, oh!

Moja glava je velika kakor buča v trkinju, ko je leto najbolj ugodno. Ni ravno prazna, pa tudi kaj posebnega ni v njej. Trda je precej; moj učitelj jo je priporočal cestnemu odboru za tolčenje kamenja. S kupčijo ni bilo nič, ker so imeli moj oče ž njo višje namene, ki pa jih nisem dosegel, ker je bila glava v resnici pretrda. Saj ne more biti vsak minister, kam pa bi prišli pri tem ogromnem številu trdobočnejev!

Pod nežnim nosom se razprostirajo moja črešnjevo lepa usta, ki so v najbližjem sosedstvu z mojimi ušesi. Ne maram se hvaliti, priznati pa moram, da bi pri jedi prav lahko rabil srednjeveliko lopato namesto žlic. Ker pa lopata pri jedi zaenkrat ni v modi in tudi živeža ni toliko, se zadovoljujem z žlico, ki jo moram krčevito držati, da je ne pogoltnem z jedjo vred. V ustih imam za 1 cm. predolg jezik, zakaj ravno za toliko sem si ga letos skoro odgriznil po neki gostiji. Govorim jako lepo slovenski in nemški, a najbolj se razumem na kanzanje. Ko sem bil komaj leto dni star, sem že znal pokazati jezik. Zato so takrat rekli, da še iz mene nekaj bo. Ušesa imam ravno toliko prekratka, da mi Rutarjev Jur ne more reči: osel. Kako je pri njem, nevem. Blagor mu, ako zna migati z ušesi! Jaz naprimer tega ne znam. Slišim vsake kvatre travo rasti, 30 dni v mesecu sem gluha, ostale dni pa ničesar ne slišim. Kar se zobov tiče, me ne prekosi nobena stara baba. Moj vrat je za tri centimetre širši od glave, ker sem krofast. Neka mestna deklica je videla moj krof, pa je rekla: Glej, mama, temu možjeju pa želodec pri ovratniku ven gleda. Če še omenim, da imam eno nogo krajšo od druge, sem, upam, podal površno sliko moje osebe. Katera me hoče? Imam srce, ki mi brca po prsih ko mačka v žaklju. Srečna bo nevesta, ki me bo vzela. Prihodnjič več.

Dr. Ozbolt Ilaunig:

Slednji vitez Reberčan.

Jekl Josip:

Zvezdice

in

Kolački

se dobe v upravi lista.